

Til Folketingets Grønlandsudvalg

I information fik jeg mandag den 12.05.2025 optaget et læserbrev:

[»Prisen for danskernes uvidenhed er åbenlys. Opret et grønlandsk valgfag på danske gymnasier«, www.information.dk, den 12. maj 2025](#)

Titlen på læserbrevet er valgt af Informations redaktion.

Da læserbreve tit kan drukne i tidens nyhedsstrøm tillader jeg mig at vedlægge gøre jer opmærksom på læserbrevet via ovenstående link. Nedenfor har jeg desuden tilladt mig at præsentere den oprindelige tekst inden at jeg reducerede den for at kunne overholde avisens krav til antal tegn.

”Medmindre man har boet under en sten den seneste tid, har man ikke kunnet undgå at bemærke, at Grønland har været meget i medierne.

Desværre ikke positivt. Spiralskandalen, tvangsfjernelse af grønlandske børn i Danmark på tvivlsomt grundlag, den amerikanske præsidents ønske om at udvide USA’s territorie med verdens største ø og balladen om kryolitten. Dertil kommer at mange grønlændere mødes med fordomme i Danmark. Jeg ved ikke om færinger også møder fordomme i Danmark, men jeg har da hørt en person bruge udtrykket grindeklapper og en færøsk kvinde fortalte mig hun i København bliver tiltalt på engelsk pga. af hendes lidt stærke accent selv om hun ville foretrække at kommunikere på dansk frem for på engelsk.

Alligevel ved [hovedparten](#) af danskerne ikke nok om Grønland og Færøerne, på trods af at det er de dele af rigsfællesskabet, der giver Danmark geopolitisk indflydelse. Det er problematisk i en tid, hvor rigsfællesskabet knager i fugerne. Dette ses blandt andet ved, at selvstændighedspartiet Naleraq fik ca. 25% af stemmerne ved seneste valg til Naalakkersuisut (Landstinget). En anden ting jeg som dansker boende i Grønland i 22 år har bemærket er at jeg oplever en større negativ holdning til Danmark og danskere nu end for 20 år siden. Det har dog ikke været mod mig selv som person, men det giver sig blandt andet udtryk i kommentarer på sociale medier.

Meget bliver helt sikkert gjort for at forbedre og fremtidssikre forholdene mellem Danmark, Færøerne og Grønland. Men der er stadig en manglende undervisning i den danske folkeskole og på gymnasierne i grønlandske og færøske forhold. De grønlandske huse i Danmark har allerede en skoletjeneste og undervisningsmateriale klar til grundskolen, der kan benyttes. Så kom i gang, undervisningsminister og skoleledere.

Selv om færøske og grønlandske børn har ret til modersmålsundervisning i Danmark, er det ikke muligt at modtage undervisning i færøsk (Føroyskt) eller grønlandsk (Kalaallisut) på gymnasialt niveau i Danmark, medmindre man vælger [Den Nordatlantiske Gymnasieklasse](#), hvor eleverne skiftevis bor i Danmark, Færøerne, Island og Grønland. Det er dog en ren naturvidenskabelig linje og samtidig en dyr uddannelse, idet eleverne selv skal betale for bolig, kost og rejser undervejs. Dermed er det ikke den rette gymnasiale uddannelse for unge med f.eks. større interesse for de humanistiske fag eller hvor familierne ikke har de store økonomiske ressourcer.

Det burde være muligt at modtage undervisning i færøsk og grønlandsk på gymnasieniveau og få en karakter i det på sit eksamensbevis. Der bor cirka [17.000](#) personer i Danmark, der er født i Grønland

og lidt over [10.000 færinger](#). Antages aldersfordelingen blandt disse personer at være som i den øvrige danske befolkning, vil der være en hel del grønlandske og færøske unge i Danmark i gymnasiealderen. Medtages de unge, der er født og opvokset i Danmark, hvor den ene eller begge forældre kommer fra Færøerne eller Grønland, bliver antallet af potentielle gymnasieelever med Nordatlantiske rødder endnu større. Derfor skal det være muligt at grønlandsk og færøsk tilbydes som valgfag på to til tre STX – gymnasier fordelt rundt i Danmark.

Disse gymnasier kunne være placeret i landets største byer for en rimelig geografisk fordeling, og sprogene skulle udbydes som valgfag på både på A, B og C-niveau både for elever, der har kendskab til sproget, kun kan det delvist og elever, der ikke har. Muligheden for at vælge et af de to sprog som valgfag skal gælde alle eleverne uanset oprindelse. På disse gymnasier skal alle obligatoriske fag og valgfag, hvor det er muligt, have både grønlandske og færøske emner i et omfang, så det bliver vægtet seriøst, uden at det går ud over den obligatoriske læseplan. I faget dansk kan der for eksempel læses litteratur om Grønland og Færøerne. Umiddelbart burde det være muligt at få grønlandske og færøske forhold ind i fagene historie, samfundsfag, idræt (f.eks. arctic games), naturgeografi samt nogle af de kunstneriske fag og sikkert også i en del de frie valgfag.

Herved vil alle eleverne på de pågældende gymnasier få en solid almen viden om hele rigsfællesskabet. Alt dette skal selvfølgelig suppleres med studieture til både Færøerne og Grønland. Gerne ordentlige længerevarende studieture af måske to ugers varighed så eleverne får landene og kulturerne ind under huden i forhold til de kortere studieture, der mere kan bære præg af halv ferie. Derudover bør der være kollegiepladser ved de udvalgte gymnasier, således at det er muligt for elever, der bor i andre landsdele, at flytte til et gymnasie med en grønlandsk og færøsk vægtning.

Måske tænker du: Hvorfor skal vi investere i Grønland og Færøerne, når de alligevel ønsker at løsrive sig? Til det vil jeg mene, at det for det første er en pligt for den danske stat at give de herboende grønlændere og færinger, der er danske statsborgere og går i gymnasiet, mulighed for at få undervisning i deres modersmål. Et menneskes modersmål har stor betydning for både mennesket som individ og den sproglige eller etniske gruppe, man er en del af.

Derudover vil en højere vægtning af færøske og grønlandske emner i de obligatoriske fag og valgfag give eleverne, også de etnisk danske, en højere viden om hele rigsfællesskabet. Disse studenter vil have de rigtige forudsætninger for at fortsætte på videregående uddannelser som Arktiske og Grønlandske studier ved Københavns Universitet, Arktisk Teknologi ved DTU og Arctic i Sisimiut samt at læse videre på universiteter i henholdsvis Nuuk, Thorshavn og måske også Reykjavik.

Studenterne fra de pågældende gymnasier vil også have erhvervet sig en viden, som de vil kunne bruge på andre videregående uddannelser eller i jobs, hvor der er interaktion med andre dele af rigsfællesskabet.

Danmark har en unik position i studier og forskning om Arktisk og Nordatlanten. Denne position kan bevares ved at inkludere de rigtige emner allerede i gymnasiet.

Når studenterne kommer ud i samfundet, vil de kunne være med til at nedbryde de fordomme som grønlændere og måske også færinger mødes af i Danmark. Det er der et stærkt behov for.

Når rigsfællesskabet trues af udefrakommende stormagter, hvad enten det er USA, Kina eller Rusland, er det nødvendigt, at vi kan samarbejde, og at de unge, der uddannes, har de bedste forudsætninger herfor. Det vil de få på et alment gymnasie med en høj nordatlantisk vægtning. Jeg

håber, at ovenstående vil blive taget op af Undervisningsministeriet og nogle aktive og nytænkende gymnasierectorer, der kan se mulighederne i at få integreret undervisning i grønlandsk og færøsk på deres gymnasier.”

Med venlig hilsen:

Morten V. Jørgensen

Uiasaariaq 14

3952 Ilulissat

mvjoergensen@hotmail.com

tlf. +299 536930